

Notat

Dato: 29.04.10

Tekst til lenke på www.helfo.no/analyse/rapporter - Kartlegging av finansieringsordninger

Et av hovedformålene med å overføre HELFO fra NAV til Helsedirektoratet er å tilrettelegge for å i større grad se de ulike finansieringssystemene i sammenheng. I et samfunnsperspektiv er det interessant å skissere totalkostnadene på ulike nivåer i helsesektoren, og hvordan disse virker sammen. Dette kan igjen bidra til mer effektiv utnyttelse av helsekronene. Som en start på arbeidet har vi gjennomført en overordnet kartlegging av områdene som HELFO forvalter, og avdekket tilgrensende finansieringsordninger på de ulike feltene.

Hovedaktører i den offentlige finansiering av helsetjenester:

Helse- og omsorgsdepartementet har det overordnede ansvaret for helsepolitikk, folkehelse, helsetjenester, kommunale tjenester til eldre og funksjonshemmede, helseavgivning og deler av sosiallovgivningen i Norge. Dette inkluderer ansvaret for finansiering av helsetjenestene.

Helsedirektoratet har en rolle som fagorgan, regelverksforvalter og iverksetter på de samme områdene.

Kommunene

Kommunehelseloven gir landets kommuner et ansvar for å sørge for nødvendig helsetjeneste for alle som bor eller oppholder seg i kommunen. Helsetjenesten i kommunen omfatter all helsetjeneste som ikke hører under stat eller fylkeskommune. Kommunene har ansvar for primærhelsetjenestene, herunder allmennlegetjeneste/fastlegeordningen, legevakt, fysioterapi, sykepleie (bla. helsesøster/hjemmesykepleie), jordmor, sykehjem, medisinsk nødmeldetjeneste og transport av behandlingspersonell.

De regionale helseforetakene

De regionale helseforetakene (RHF) finansierer spesialisthelsetjenesten. De skal sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseregionen tilbys spesialisthelsetjeneste i og utenfor institusjon. De regionale helseforetakene har et "sørge for"-ansvar ovenfor innbyggere i sine regioner. Regionale helseforetak har gjennom sitt «sørge for»-ansvar for spesialisthelsetjenesten ansvar for at statlige tilskudd brukes i samsvar med angitte mål, rammer og prioriteringer for helsetjenesten.

Helseøkonomiforvaltningen (HELFO)

HELFO utbetaler refusjon etter folketrygdens kapittel 5. Formålet med stønad etter dette kapitlet er å gi hel eller delvis kompensasjon for medlemmers nødvendige utgifter til helsetjenester ved sykdom, skade, lyte, familieplanlegging, svangerskap, fødsel og svangerskapsavbrudd. Folketrygden er en tredjeparts-finansiering – tjenesten finansieres verken av tilbyder, de som har sørge-for-ansvaret eller brukeren av en behandling – og har form av aktivitetsbasert finansiering. Kostnaden er knyttet til om behandlingen oppfyller definerte vilkår, og har ingen begrensninger gjennom budsjettammer hvert år.

Fylkeskommunen

Fylkeskommunen har, etter Lov om tannhelsetjeneste, ansvar for tannhelsetjenester i enkelte grupper av befolkningen. Det omfatter barn tom 18 år, psykisk utviklingshemmede, personer i

institusjon og hjemmesykepleie og andre grupper som fylkeskommunen har valgt å prioritere. Ansvar løses gjennom å bygge opp egne offentlige tilbud, eller å inngå avtale med private tannleger. Fylkeskommunen har, sammen med kommunen, også et finansieringsansvar for logoped og audiopedagog-behandling etter Opplæringsloven.

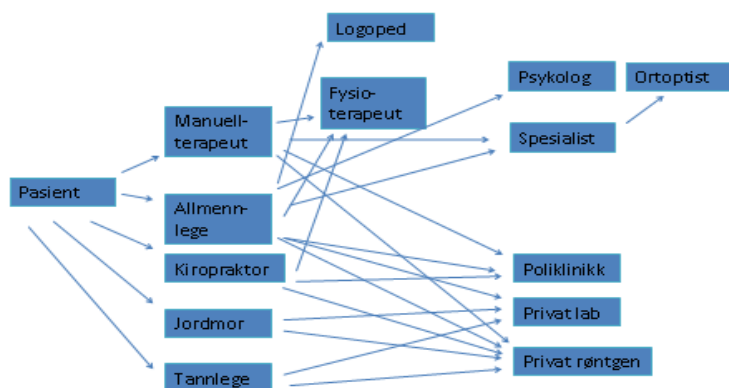
I tillegg til disse aktørene kommer også pasientene selv, som finansierer deler av helsetilbudet i form av egenandeler ved behandling.

Tabell 1: Løpende helseutgifter etter tilbyder, fordelt på finansieringskilde 2006¹.

	Totalt Mill. kroner	Statlig forvaltning (%-vis andel av total)	Kommune og fylkeskommune (%-vis andel)	Folketrygden (%-vis andel)	Husholdningenes egenbetaling mv (%-vis andel)
Løpende helseutgifter totalt	175 371	41,3	28,4	13,5	16,7
Somatiske sykehus	51 767	96,7	0	0,2	3,1
Institusjoner innenfor psykisk helsevern	13 591	98,8	0	0	1,2
Spesialsykehus	1 568	97,5	0	0	2,5
Sykehjem	30 446	3,2	81,4	0,3	15,1
Legekontor	14 689	1,5	35,8	40,9	21,8
Tannlegekontor	9 246	0	14,8	8,3	76,8
Fysioterapeuter, kiropraktorer og paramedisinsk personell	3 089	0		51,3	48,7
Helsestasjon	1 739	4,6	91,6	1,9	1,9
Røntgeninstitutt og laboratorier	1 324	46,4	0	32,9	20,8
Produsenter av hjemmebaserte helsetjenester	16 998	0	97	0	3
Ambulansetjenester og andre helsetjenester	807	100	0	0	0
Produksjon og salg av medisinske varer til husholdningene	23 776	0	0	58,6	41,4
Administrasjon av offentlige helseprogram	2 871	84,6	13,7	0	1,7
Andre sekundære helsetjenester	3 274	67,4	0	23,6	8,9
Resten av verden	196	69,4	0	30,6	0

¹ Kilde SSB Helseregnskap

Figur 1. Oversikt over pasientstrømmene mellom ulike behandlergrupper – etter vilkår i folketrygdlovens kap. 5

Figuren nedenfor viser en samlet oversikt over områder der HELFO forvalter offentlige tilskudd.

Tabell 2. Nøkkeltall for HELFO i perioden 2006 – 2009 - fordelt etter kapittel og post i statsbudsjettet²

Kap/post	Kapitteltekst	Kostnader				Endring	Andel
		2006	2007	2008	2009		
0732.77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus	3 258	3 332	2 171	2 160	-34 %	10,7 %
	<i>Barne- og ungdomspsyk.</i>	298	321	373	398	33 %	2,0 %
	<i>Voksenpsykiatr.</i>	327	348	387	412	26 %	2,0 %
	<i>Indremedisin</i>	1 564	1 564	404	275	-82 %	1,4 %
	<i>Radiologi</i>	270	269	197	195	-28 %	1,0 %
	<i>Laboratorium</i>	801	830	810	660	10 %	4,4 %
2530.71	Hjemmefødsler	1	1	0	0	-61 %	0,0 %
2652.71	Legeerklæringer	216	229	239	256	19 %	1,3 %
2690.70	Stønadsutgifter i utlandet	61	141	65	268	375 %	1,4 %
2690.77	Pasienter fra gjensidighetsland	89	95	122	121	35 %	0,6 %
2711.70	Refusjon spesialistlegehjelp	1 011	1 051	1 156	1 291	28 %	6,4 %
2711.71	Refusjon psykologhjelp	158	159	168	179	14 %	0,9 %
2711.72	Refusjon tannlegehjelp	743	854	1 160	1 284	73 %	6,4 %
	<i>Kjeveortopedi</i>	355	383	453	477	34 %	2,4 %
	<i>Tann ellers</i>	388	471	707	807	108 %	4,0 %
2711.76	Private lab og røntgeninstitutt	442	499	350	361	-18 %	1,8 %
	<i>Lab</i>	182	191	177	199	9 %	1,0 %
	<i>Røntgen</i>	260	308	173	162	-38 %	0,8 %
2751.70	Legemidler	7 640	7 360	7 282	7 394	-3 %	36,7 %
2751.72	Sykepleieartikler	1 091	1 161	1 209	1 332	22 %	6,6 %
2755.62	Tilskudd til fastlønsordning fysioterapeuter	191	194	209	233	22 %	1,2 %
2755.70	Refusjon allmennlegehjelp	2 369	2 544	2 802	3 143	33 %	15,6 %
2755.71	Refusjon fysioterapi	1 190	1 461	1 590	1 668	40 %	8,3 %
2755.72	Refusjon jordmorhjelp	33	37	39	42	26 %	0,2 %
2755.73	Kiropraktorbehandling	74	81	84	102	38 %	0,5 %
2755.75	Logopedisk og ortoptisk behandling	64	69	71	78	21 %	0,4 %
2790.70	Bidrag totalt	486	545	281	198	-59 %	1,0 %
	<i>Bidrag tann</i>	103	123	37	1	-99 %	0,0 %
	<i>Bidrag legemidler</i>	327	342	151	86	-74 %	0,4 %
	<i>Bidrag ellers</i>	56	80	93	111	97 %	0,6 %
	Summert	19 116	19 815	18 999	20 130	5 %	100 %

² Figuren utelater noen av ordningene som HELFO forvalter, blant annet ordningen med refusjon av egenandeler etter frikort tak 1 og 2.